

YMPÄRISTÖ JA OIKEUS

Suomen Akatemian
Ympäristö ja oikeus -tutkimusohjelma
2005 - 2008

SUOMEN AKATEMIA
TIETEEN RAHOITTAJA JA ASiantuntija

TIETEELLISTÄ YMPÄRISTÖYHTEISTYÖTÄ: YMPÄRISTÖ JA OIKEUS 2005–2008

Suomen Akatemian laaja monitieteinen tutkimusohjelma "Ympäristö ja oikeus" avaa mahdollisuuksia uudenlaisen tutkimuksen syntymiselle. Ohjelma kokoaa yhteen yli neljäkymmentä huippuosajaa tieteen eri aloilta. Tavoitteena on lisätä tutkijoiden vuorovaikutusta ja löytää yhteistyön kautta uusia näkökulmia ympäristökysymyksiin.

GLOBAALIT HAASTEET TUTKIMUKSEN TAUSTALLA

Moniulotteiset ympäristöongelmat ovat osa modernia yhteiskuntaa. Suomen Akatemian tutkimusohjelmassa tarkastellaan ympäristökysymyksiä sekä kansallisen että kansainvälisen sääntelyn ja yhteistyön näkökulmasta. Keskeisinä tutkimuskohteina ovat ympäristöpoliittisten ohjaukeinojen vaikutukset ja kansainvälisen sääntelyn merkitys kansallisella tasolla.

MONITIETEISYYS MAHDOLLISUUTENA

Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen edistämiseksi Suomen Akatemia on koonnut yhteen tieteen parhaat voimavarat. "Ympäristö ja oikeus" on mittava tutkimus- ja yhteistyöhanke, johon osallistuu 45 eri tieteenalojen tutkijaa ja asiantuntijaa useista eri korkeakouluista. Ohjelmassa edustettuina ovat muun muassa ympäristöoikeus, -politiikka, -talous, -filosofia ja -sosiologia sekä metsätiede. Tieteenalojen aidon vuorovaikutuksen odotetaan synnyttävän uusia näkökulmia ja menetelmiä ympäristökysymysten tarkastelemiseksi.

TAVOITTEENA KESTÄVÄN KEHITYKSEN OIKEUSVALTIO

Suomi on sitoutunut perustuslaissaan ja useissa kansainvälisissä sopimuksissa edistämään kestävää kehitystä. Oikeusvaltiossa se tarkoittaa tulevien sukupolvien oikeuksien huomioimista tämän päivän lakeja säädettäessä. Kestävä kehitys edellyttää asioiden tarkastelua ja hallintaa pitkällä aikajänteellä.

Lainsäädäntöä on kehitettävä niin, että kestävyden idea läpäisee koko oikeusjärjestyksen. Ympäristötiedon julkisuus, kasvava kiinnostus ympäristöasioihin ja kansalaisten lisääntyneet osallistumismahdollisuudet ovat askelia kohti kestävä kehityksen oikeusvaltiota.

Suomen perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Saman pykälän mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

TUTKIMUSOHJELMAN PAINOPISTEET

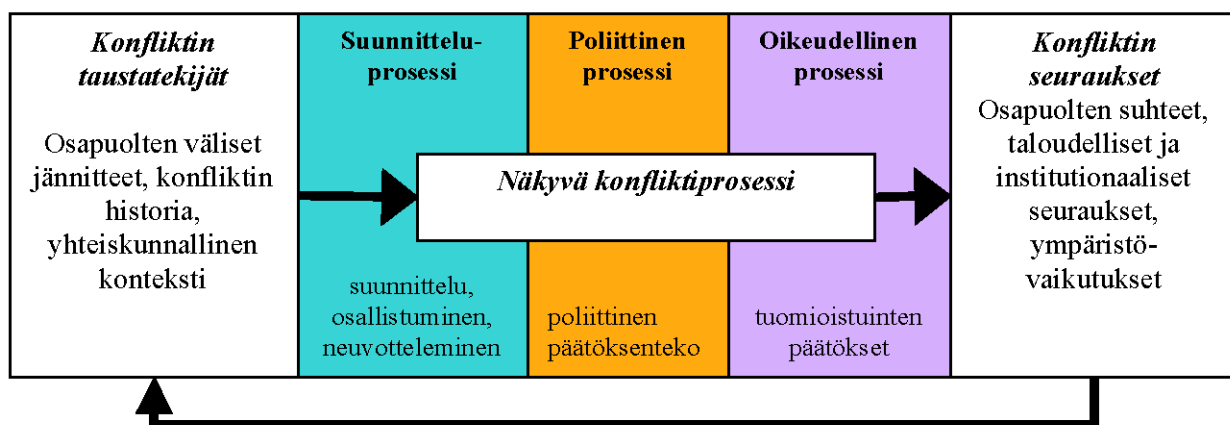
Tutkimusohjelmassa on mukana seitsemän eri hanketta, joiden kautta tarkastellaan lainsäädännön vaikutusta ympäristöön ja yhteiskuntaan. Tutkimuskysymyksissä nousee esiin, että ympäristöoikeuden kehitys ja yhteiskunnalliset muutokset ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa. Ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden yhteisiä teemoja ovat ympäristöpolitiikan ohjauskeinojen vaikutukset ja muutos sekä osallistuminen ja konfliktien hallinta ympäristöpäätöksenteossa.

Ohjelman keskeiset tutkimuskohteet:

- Ihminen, ympäristö ja oikeus
- Ympäristöpolitiikan ohjauskeinot
- Luonnonvarojen ja biodiversiteetin kestävä käyttö
- Tuote- ja kulutusperusteinen ympäristönsuojelu ja ympäristövastuu
- Alueiden käyttö ja rakentaminen
- Kansainväliset kysymykset

RAHOITETTAVAT HANKKEET

- Ekotehokkaat julkiset hankinnat – kokonaistaloudellisuus ja oikeudelliset mahdollisuudet (EcoPP-Law), Teknillinen korkeakoulu, hankkeen johtaja professori Ari Ekroos
- Laki, metsät ja luonnon monimuotoisuus (FORBID), Suomen ympäristökeskus, hankkeen johtaja tutkimusjohtaja Mikael Hildén
- Ympäristövaikutusten arvioinnin vaikuttavuus (EFEIA), Jyväskylän yliopisto, hankkeen johtaja professori Markku Kuitunen
- Ympäristölainsäädännön ja päätöksenteon käsitteiden ja käytäntöjen uudelleenmäärittely (YLKÄ), Helsingin yliopisto, hankkeen johtaja professori Olli Loukola
- Ympäristöhallinnan legitimitetti (LEG), Joensuun yliopisto ja Lapin yliopisto, hankkeen johtajat professori Pertti Rannikko ja professori Juha Karhu
- Menettelylliset ympäristölliset oikeudet maankäytökongflikteissa (PERILUC), Teknillinen korkeakoulu, hankkeen johtaja tutkimusjohtaja Rauno Sairinen
- Ympäristöpolitiikan tehokkuus: oikeus, kansalaisten osallistuminen ja päätöksenteko (EMLE), Suomen ympäristökeskus, hankkeen johtaja tutkimusjohtaja Jonathan Triter

Ympäristöpäätöksenteossa esiintyviä konflikteja on mielekästä jäsentää prosesseina, joilla on historialliset taustat, kiistan näkyvät vaiheet ja monimuotoiset seuraukset. Maankäytön konfliktit tulevat näkyviksi yhdyskuntasuunnittelussa, poliittisessa päätöksenteossa ja oikeusprosesseissa. Konfliktien seuraukset vaikuttavat myös konfliktien kehkeytymiseen. Tästä syystä puhutaan myös "konfliktisykleistä". Tutkimusohjelmassa näihin kysymyksiin keskitytään hankkeessa Menettelylliset ympäristölliset oikeudet maankäytökongflikteissa / Procedural Environmental Rights in Land Use Conflicts, 'PERILUC'. Hankkeen vastuullisena johtajana toimii tutkimusjohtaja Rauno Sairinen, Teknillinen korkeakoulu.

LISÄTIETOJA OHJELMASTA

Lisätiedot

Ohjelmajohtaja professori Tapio Määttä
Joensuun yliopisto
p. (013) 251 5220, 050 - 575 1589
tapio.maatta@joensuu.fi

Koordinaatiosihtööri tutkija Leila Suvantola
Joensuun yliopisto
p. (015) 511 7659, 050 - 358 1879
leila.suvantola@joensuu.fi

SUOMEN AKATEMIASSA
Ohjelmapäällikkö Tuula Aarnio
Suomen Akatemia
p. (09) 7748 8325
tuula.aarnio@aka.fi

OHJELMAN VERKKOSIVUT: WWW.AKA.FI/ENVLAW

YMPÄRISTÖ JA OIKEUS
-TUTKIMUSOHJELMA

SUOMEN AKATEMIA
TIETEEN RAHOITTAJA JA ASIANTUNTIJA

VILHONVUORENKATU 6 • PL 99, 00501 HELSINKI
PUHELIN (09) 774 881 • FAKSI (09) 7748 8299
WWW.AKA.FI • KESKUS@AKA.FI